

การพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

วุฒิสักดิ์ ชีระวิทย์

คุชฌีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2556

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณนิพนธ์ของ วุฒิสักดิ์ ชีระวิทย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิกร ตันฑะทุตโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสิทธิ์ จิตรสถาพร)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลิง)

วันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือ ของรองศาสตราจารย์ ดร.สร
สุนทรายุทธ อาจารย์ที่ปรึกษาคุณฐิณีพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในการทำคุณฐิณีพนธ์
อย่างดียิ่ง ขอกราบของพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ที่ให้ข้อคิด เทคนิค วิธีการในการดำเนินการวิจัย จนงานวิจัยประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยในครั้งนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ทำให้คุณฐิณีพนธ์นี้
มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดีเทพ สิริพิพัฒนกุล ที่ให้ช่วยเหลือ อำนวย
ความสะดวกในการดำเนินการจัดทำคุณฐิณีพนธ์ในครั้งนี้

ความดีอันพึงเกิดจากคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา
มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนผลักดันและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัย

วุฒิสักดิ์ ธีระวิทย์

52810120: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: นวัตกรรม/ ตัวบ่งชี้/ อาชีวศึกษา

ผู้ศึกษา: ชีระวิทย์: การพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ (A DEVELOPMENT OF INDICATOR FOR INNOVATION IN
VOCATIONAL SCHOOL) คณะกรรมการควบคุมคณาจารย์: ธร สุนทรายุทธ, Ph.D.,
ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ศ. 132 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาค่าประกอบของนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษา
และเพื่อสร้างตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์โดยมี
ขั้นตอนการวิจัย 1) สร้างตัวบ่งชี้โดยการศึกษาเอกสารและสอบถามจากครูโรงเรียนอาชีวศึกษา
2) สร้างตัวชี้วัดจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ 4 กลุ่ม จำนวน 16 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่
ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบค่าที
(*t-test*) การทดสอบของครัสคาล และวัลลิส (The Kruskal-Wallis One-Way Analysis of Variance
By Rank Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษา
โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและสอบถามจากครูโรงเรียนอาชีวศึกษา พบว่า ตัวบ่งชี้
ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษามี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสร้างสรรค์ ความใหม่ การต่อยอด
ความสำคัญ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความเสี่ยง และความคุ้มค่า
2. ผลการศึกษาความเป็นนันทามติจากการสร้างตัวชี้วัดของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรม
ในโรงเรียนอาชีวศึกษา พบว่า ตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษามีทั้งสิ้น 7 ตัวบ่งชี้
29 ตัวชี้วัด
3. ผลการยืนยันความสามารถในการจำแนกของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน
อาชีวศึกษา จากการทดสอบ พบว่า ตัวบ่งชี้ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านความคุ้มค่า
และภาพรวม มีความสามารถในการจำแนก
4. ตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ได้มา สามารถนำไปใช้ในการประเมิน
ความเป็นนวัตกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาได้ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา
และด้านความคุ้มค่า และสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นฐานในการพัฒนาการประเมิน
ด้านนวัตกรรมในลักษณะอื่น ๆ ได้

52810120: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION: Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: INNOVATION/ INDICATOR/ VOCATIONAL

WOOTTHISAK TEERAWIT: A DEVELOPMENT OF INDICATOR FOR INNOVATION IN VOCATIONAL SCHOOL. DISSERTATION ADVISOR: DHORN SUNTRAYUTH, PH.D., PAIRATANA WONGNAM, PH.D. 132 P. 2013.

The purposes of this research were: to study structure and source of innovation at vocational school and to create indicator of innovation for vocational school by applied DELPHI technique. The methodology has two steps, first to create indicator from studying and document vocational teachers by questionnaire, second to create key performance indicators by DELPHI technique with 4 group of experts with the total of 16 persons. The usage of statistics were mean, median, standard deviation, interquartile range, *t-test*, and The Kruskal-Wallis One-Way Analysis of Variance using Rank Test.

The result of the research were;

1. Indicators for innovation in vocational school were 7 indicators, they were; creativity, novelty, progress, significant, solution to specific problem, risk and worthiness.
2. The unanimity of key performance indicators of indicator for innovation in vocational school was found to have 7 indicators and 29 key performance indicators.
3. The confirmation of indicator for innovation in vocational school was found that problem solving, worthiness and overall has ability of predicting.
4. The indicator for innovation in vocational school can be used for predicting school innovativeness in two aspects; the ability of problem solving and worthiness.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่ออังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ตัวบ่งชี้และการพัฒนาตัวบ่งชี้.....	9
ความเป็นมาและพัฒนาการของนวัตกรรม.....	21
ความหมายและการเกิดนวัตกรรม.....	23
แหล่งที่มาของนวัตกรรม.....	25
ความหมายขององค์กรแห่งนวัตกรรม.....	29
หลักของนวัตกรรม.....	30
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม.....	31
องค์ประกอบขององค์กรแห่งนวัตกรรม.....	37
วิธีการประเมินค่าความเป็นนวัตกรรม.....	40
การศึกษาพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi Attribute Consensus Reaching: MACR)	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟาย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ขั้นตอนการวิจัย.....	60
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5	85
สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	106
ภาคผนวก ค.....	118
ภาคผนวก ง.....	122
ภาคผนวก จ.....	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	53
2	ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรม ใน โรงเรียนอาชีวศึกษา.....	67
4	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	68
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสร้างสรรค์.....	69
6	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านใหม่.....	70
7	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการต่อยอด.....	71
8	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความสำคัญ.....	72
9	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความสามารถในการ แก้ปัญหา.....	73
10	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเสี่ยง.....	74
11	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความคุ้มค่า.....	75
12	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม.....	76
13	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านการสร้างสรรค์.....	77
14	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านความใหม่.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านการต่อยอด.....	79
16	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติขององค์ประกอบของตัวบ่งชี้ด้าน นวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้าน ความสำคัญ.....	80
17	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านความสามารถในการ แก้ปัญหา.....	81
18	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านความเสี่ยง.....	82
19	รายการผลการวิเคราะห์ความเป็นฉันทามติของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมในโรงเรียน อาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ด้านความคุ้มค่า.....	83
20	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบยืนยันความสามารถใน การจำแนกองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ด้านนวัตกรรมใน โรงเรียนอาชีวศึกษา.....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงกระบวนการในการทำวิจัย.....	4
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
3 แสดงแบบจำลองในการประเมินความเป็นนวัตกรรม 3 องค์ประกอบหลัก.....	40
4 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	52
5 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	59

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University